

Надзвичайні збори

Юрій Вухналь

Пізно повернувся Яша Походенко з сельбуду.

Відчинив він хвіртку, увійшов у двір і став здивований.

Двері в хлівах поодчиняно, худоби немає, а з кошари чути спокійний і наче знайомий голос:

– Товариші Кукурікало та Крутороженко, прошу зайняти свої місця.

Тихо, тихо навшпиньки підійшов до кошари Яша, глянув і завмер – волосся на голові заворушилося й наїжилось. Протер очі – ні, таки не ввижається. Дивну картину побачив Яша.

Серед кошари, навколо ясел, стояла, сиділа й лежала вся його худоба.

Недалечко на поламаний драбині сиділо все птаство, трохи збоку стояли стрижені вівці, похиливши голови, і тремтіли від холоду, біля ясел лежала свиня з малими замурзаними поросятами – поросята жадібно кувікали. Оддалік тулилася худа корова Манька з миршавим телятком, а поруч неї кобила, а за кобилою кінь – білокопитий.

Поміж худобою походжав пес Сірко і бубонів щось, помахуючи хвостом.

На розсішку вгорі примостився кіт Васька й накручував лапою свого вуса.

А серед кошари за яслами сиділи віл круторогий та півень.

Раптом віл підвів свою голову, позирнув на всіх і, стукнувши ратицею, поважно промовив:

– Товариші, надзвичайні загальні збори всього колективу худоби і птаства двору Яші Проходенка вважаю відкритими.

Порядок денний:

1) Доповідь тов. Білокопитенка на тему: "Зима і наше становище".

2) Поточні справи.

В кого є які додатки?

– Немає! – хрюкнула свиня.

– Немає! – муркнув кіт.

– Так-так! – закахкали качки.

– При-ри-ри-нять! – гуркнув Сірко.

Віл знову стукнув ратицею об дошку і промовив:

– Слово для доповіді має тов. Білокопитенко.

Наперед вийшов кінь.

– Шановні громадяни, худобо з двору Яші Походенка. Надзвичайно тяжке становище примусило нас зібрати загальні об'єднані збори. Вже рік, як хазяйнує наш новий хазяїн, Яша Похиденко, вже рік, як немає нашого старого хазяїна. Ми раділи тоді, товариші, гадали, що починається нове життя, гадали, що новий хазяїн почне господарювати так, як це він на словах старому своєму батькові казав ї про

культурність у господарстві, і про чотирипілля, і про "фордзона". Казав він тоді, що годувати нас треба в хлівах сухих та чистих і що напувати не слід нас узимку водою льодовою. Ех, дорогі товариші, не справдились наші надії, – даремно ми раділи, Ось чим годує нас Яша, хазяїн новий наш.

І кінь показав зборам пучечок торішньої соломи та прілої осоки.

Яша почервонів і подумав: "От сучий син – з фактами виступає..."

– Та тільки те й знає, що по сельбудах ходить та серед ночі додому повертається.

Яші стало ніяково, і він подумав:

"Чудаки, може в мене нагрузка..."

А кінь все казав та факти наводив.

Палко промовляв кінь Білокопитенко, краяв словами серця слухачів. Сильно казав, – деякі навіть плакали.

– А в чому нас держить Яша, господар наш. У хлівах, товариші, немазаних, вітер свище, холод нестерпний, а ми стоїмо, терпимо – в кізяках по коліна. Гляньте на корову Маньку. Їй, братця, соромно й по вулиці пройтися, сусідські корови на сміх здійсмають. А на зміну нашу погляньте. Ех, товариші, гірко-тяжко говорити. Зміна наша хира, немічна й замурзана, негодяща наша зміна. Та хіба в таких умовах, в такому оточенні, що путнє й вийде?

Яша побачив, як корова Манька, зітхнувши, втерла сльозу й лизнула своє телятко; хлипнула й свиня, а далі хрюкнула:

– Ох-хо-хо! горенько наше.

– Зима йде, товариші, – палко мовив кінь, – холод і метелиця, Треба рішуче поставити питання про наше становище.

– Хай живе теплий хлів! – Хай живе добра мішанка! – Хай живе поліпшення нашого життя!

Кінь схвильовано відійшов убік.

Надзвичайні збори тривали далі.

Виступив віл Крутороженко, нарікав на Яшу, докоряв його, нехазяїном уживав.

Яша стояв, мов на жаринках, і червонів, як півонія.

Виступила корова Манька і промовила:

– Дорогі мої товариші, дайте й мені від жіноцтва слово мовити. Вірно сказав товариш Білокопитенко, все вірно, так не можна далі. Ось я, наприклад, вагітна ходжу, телятка чекаю, чистоти мені треба, мішанки з борошном, хлівця тепленького, то й приведу я телятко гарненьке, то й буде зміна путяща. А який у мене, товариші, хлів? Ех, братця, і говорити соромно. І правду каже товариш Білокопитенко, вчора таки дійсно корови сусідські насміхалися: "Чого це ти, Манько, все в кізяках ходиш? Чи може це культура потребує, бо в тебе хазяїн усе про культуру балакає?" Дорогі мої товариші, мало з сорому я не згоріла. А як молочка, то дай. Та щодня дай. Що я йому, ферма молочна? Нагодуй мене, тоді й молоко требуй!

Після Маньки Сірко, крутнувши хвостом, слово взяв.

– Товариші, це дурниця. Нащо нам до господаря звертатися? Живи, як хочеш, їж,

що хочеш, – незалежність перш за все! Кидай роботу, на чорта вона нам!

– Подумаєш, самостійник знайшовся, – хрюкнув з свого місця кнур.

Віл суворо стукнув ратицею і гукнув:

– Товаришу Хрюкало, прошу з місця не хрюкати і взагалі реплік не подавати!

Коли вже всі висловилися, взяв прикінцеве слово кінь і сказав:

– Товариші, багато говорити не доводиться. Думка всіх ясна й одностайна. Правда, тут виступав товариш Сірко, закликаючи до незалежності, так би мовити, до анархізму. Та цей виступ ми повинні рішуче засудити, бо хто такий товариш Сірко? Це, товариші, здеклясований тип, люмпен-пролетаріят, який фактично ніякої роботи не виконує, одірвався од маси, бігає по чужих дворах, нишпорить та з сусідськими сучками шури-мури розводить.

– Прошу мене, як особу, не чіпати і не обр-р-а-жати! – гаркнув Сірко.

– Тут, товаришу, нічого ображатися! Все одно ми й анархізм суворо відкинемо, – Мовив кінь. – Моя пропозиція така: піти гуртом до господаря і заявити, що надалі так жити не можна.

– Правильно!!!

– Так-так-так!!!

– Угу !!!

Замукали, заревіли, закахкали всі присутні. Худоба рушила з кошари. Похолонуло все у Яші.

– Хазяїн! – заіржав кінь, уздрівши Яшу.

– Ех, хазяїне! – мукнула корова.

– Тягни з нього чоботи! – ні з цього ні з того хрюкнула свиня і схопила Яшу за ногу.

"Пропає", – подумав Яша, здригнув, скрикнув і... прокинувся.

Біля нього стояла його мати й казала, хитаючи докірливо головою:

– Ех, хазяїне, хазяїне, чоботи хоч скинь.

Яша радісно зітхнув і пригадав, що прийшов пізно з сельбуду і заснув, не роздягаючись.

Потому потягся солодко, позіхнув і подумав:

"Находишся, набалакаєшся про всяку всячину, то воно й сниться".

Далі встав, вийшов з хати і хотів був іти до сельбуду та, глянувши на коня й на корову, що стояли в кізяках, почервонів і промовив:

– Треба таки вичистити, а то воно дійсно...